

ФІНАНСИ, БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АУДИТ

DOI : 10.33274/2079-4762-2020-47-1-78-87

JEL : O21, D20, M10, M21

УДК 005.21:330.142.26 (045)

Волошина С. В.,
канд. екон. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського,
м. Кривий Ріг, Україна,
e-mail: voloshyna@donnuet.edu.ua
e-mail: kostakova@donnuet.edu.ua

Костакова Л. Д.,
старший викладач

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

UDC 005.21:330.142.26 (045)

Voloshyna S. V.,
PhD in Economic sciences,
Associate Professor

Donetsk National University of Economics and Trade
named after Mykhailo Tugan-Baranovsky,
Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: voloshyna@donnuet.edu.ua
e-mail: kostakova@donnuet.edu.ua

Kostakova L. D.,
Senior Lecturer

**METHODOLOGICAL ASSESSMENT APPROACHES OF THE ENTERPRISE
CURRENT ASSETS MANAGEMENT STRATEGY**

***Мета** — дослідити науково-методичні підходи до формування стратегії управління оборотними активами на основі оцінювання відповідності її типу базовій стратегії розвитку підприємства.*

***Методи.** Статтю підготовлено з використанням сукупності загальнонаукових і спеціальних методів економічного дослідження, зокрема: системно-генетичного підходу, методів типології, термінологічного аналізу, деталізації, узагальнення — для контент-аналізу поняття стратегії управління оборотними активами підприємства, методів аналізу і синтезу — для визначення цілей і завдань стратегічного управління оборотними активами, системно-діяльнісного підходу — для порівняльної характеристики типів стратегій управління оборотними активами підприємства, табличного і графічного способів подання інформації — для візуалізації результатів дослідження.*

***Результати.** Визначено проблематику в дослідженні стратегії управління оборотних активів, яка має прояв у неузгодженості її змісту, цілей і завдань, підходів до формування. Набуло подальшого розвитку поняття «стратегія управління оборотними активами підприємства». У ньому враховано стратегічний аспект управління, концептуальність управлінських рішень, їх характер і спрямованість. Базування стратегії на цілях і завданнях потребувало їх уточнення і структуризації для даного процесу. Проведено аналіз типології стратегій управління оборотними активами. Розширено характеристики основних типів стратегій. Встановлено, що вибір типу стратегії управління оборотними активами здійснюється за вузьким колом показників, що обмежує тактичні дії керівництва при реалізації стратегічних напрямів через малу кількість контрольних індикаторів. Для вибору типу стратегії управління оборотними активами запропоновано науково-методичний підхід, який передбачає оцінювання його відповідності типам базової стратегії розвитку підприємства. Для оцінювання стратегії обґрунтовано систему критеріальних показників, які відображають цілі стратегічного розвитку підприємства і завдання певного типу стратегії управління оборотними активами підприємства. Формалізацію критеріальних показників представлено як закономірно очікувану тенденцію їх зміни. Для підвищення надійності управлінських рішень, які приймаються в галузі управління оборотними активами, запропоновано додавання результатів конкурентного аналізу з визначенням бази порівняння. Як альтернативний підхід до оцінювання діючої стратегії управління оборотними активами запропоновано коефіцієнти еластичності фінан-*

© С. В. Волошина, Л. Д. Костакова, 2020

сових результатів підприємства за показниками оборотності і рентабельності поточних активів. Розглянуті потенційні варіанти управлінських рішень, з огляду на сучасні проблеми формування і використання оборотних активів на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова: оборотні активи, стратегія управління, цілі управління, типологія стратегій, критеріальні показники, оцінювання.

Постановка проблеми. Оборотні активи, виступаючи мобільною частиною сукупного капіталу суб'єктів господарювання, призначені для забезпечення безперервності їхньої операційної діяльності. Їх достатність, швидкість обертання та прибутковість є ключовими критеріями ефективності такої діяльності.

Однак довготривалі фінансові проблеми розвитку вітчизняних підприємств, серед яких збитковість, хронічна нестача оборотних активів, їх викривлена структура з переважанням частки дебіторської заборгованості, значна залежність у їх формуванні від позичкових коштів, уповільнення обертання, свідчать про використання менеджментом неефективних інструментів управління, які неспроможні швидко показати прогалини відповідного характеру і врахувати причини їх утворення в стратегічному управлінні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Довгий час триває наукова дискусія стосовно розуміння стратегії управління оборотними активами підприємства, її цілей і завдань, методів і моделей формування. Активними її учасниками є зарубіжні і вітчизняні вчені, серед них І. Бланк, Ю. Брігхем, Дж. М. Вахович, Л. Гапенські, М. Дядюк, О. Кірдіна, В. Ковальов, К. Колодяжна, Л. Омельченко, С. Рилєєв, А. Садеков, Дж. К. Ван Хорн, Л. Чалапко, О. Царенко та ін. Між тим науковці у своїх пропозиціях застосовують вузьке коло традиційних інструментів управління оборотними активами. Питання, які стосуються розроблення стратегії управління оборотними активами, переважно торкаються підходів до аналізу їх формування та ефективності використання, побудови оптимальної структури цих активів, вибору джерел фінансування тощо. При цьому увага науковців часто фокусується на управлінні окремими елементами оборотних активів. Переважання локального бачення вирішення проблем у галузі управління оборотними активами при відірваності його завдань від стратегічних цілей вважаємо закономірним результатом сучасного економічного розвитку вітчизняного бізнесу.

Мета статті — дослідити науково-методичні підходи до формування стратегії управління оборотними активами на основі оцінювання відповідності її типу базовій стратегії розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досягнення підприємством у довгостроковому періоді поставлених цілей, розширення ринкових позицій, задоволення потреб усіх його контрагентів забезпечується шляхом розроблення і реалізації стратегічного набору. У його складі важливе і недооцінене місце відводиться стратегії, яка відображає підходи до управління формуванням і використанням оборотних активів підприємства.

Загалом стратегія управління оборотними активами, яка об'єднує вищезазначені напрями, є частиною фінансової стратегії, яка за своїм характером має забезпечити реалізацію базової стратегії і досягнення ним довгострокових цілей розвитку.

Узагальнення наукових поглядів на сутність стратегії управління оборотними активами підприємства здійснено в табл. 1. Порівняння наведених у табл. 1 думок свідчить, що науковці з різною деталізацією розглядають зміст цієї стратегії. З огляду на стратегічний аспект даного процесу можна стверджувати, що стратегія управління оборотними активами — це окремий напрям в управлінні підприємством, який полягає в розробленні і реалізації концептуальних рішень щодо формування і використання оборотних активів у контексті досягнення стратегічних цілей розвитку підприємства.

Оскільки будь-яка стратегія базується на цілях і завданнях певного процесу в довгостроковому періоді, проведемо критичний аналіз стосовно постановки науковцями цілей і завдань стратегії управління оборотними активами підприємства (табл. 2).

Із даних табл. 2 видно, що переважно науковці як основоположні цілі стратегічного характеру розглядають цілі щодо забезпечення цілковитого формування та ефективного використання оборотних активів, а також мінімізацію ризиків.

Таблиця 1

Систематизація наукових поглядів на сутність стратегії (політики) управління оборотними активами підприємства (побудовано авторами на основі [1–5])

Науковці	Зміст стратегії управління оборотними активами підприємства
О. Царенко	«...передбачає певну комбінацію підходів до формування та підходів до фінансування оборотних активів» [1, с. 48].
Л. Омельченко, І. Піскульова	«...являє собою сукупність умов і норм управління оборотними активами, які встановлюються власниками підприємства з метою досягнення оптимального рівня рентабельності при мінімізації ризику» [2, с. 179].
С. Рилєєв, С. Юрій	«...взаємопов'язана та взаємообумовлена система елементів, що реагує та усуває (нейтралізує) проблеми управління оборотним капіталом з метою максимізації позитивного ефекту виробничо-господарської діяльності та пристосування її до умов, що постійно змінюються» [3, с. 319].
О. Кірдіна	«...є системою обґрунтованих заходів, направлених на зміну величини і структури його оборотних активів» [4, с. 134]. «...управління оборотними активами підприємств ... відповідно до принципів програмно-цільового управління (орієнтація на кінцевий результат, наскрізне планування об'єкту управління, принцип безперервності)» [4, с. 137].
В. Стратійчук	«...складова процесу стратегічного управління підприємством, що містить систему принципів, методів розробки та реалізації управлінських рішень щодо формування та використання оборотних активів у процесі досягнення поставлених стратегічних цілей з метою одержання синергетичного ефекту та ефективного функціонування в майбутньому» [5, с. 62].

Таблиця 2

Цілі і завдання стратегічного управління оборотними активами підприємства (побудовано авторами [1; 2; 4–12])

Науковці	Цілі і завдання стратегічного управління
В. Ковальов	«визначення обсягу і структури оборотних активів, джерел їх фінансування, співвідношення між ними, забезпечення довгострокової виробничої і ефективної фінансової діяльності» [6].
Дж. К. Ван Хорн, Дж. М. Вахович	«пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та рентабельністю. Досягнення цього компромісу зводиться до вирішення ... завдань: 1) забезпечення платоспроможності; 2) забезпечення прийнятної обсягу, структури і рентабельності активів» [7]
І. Бланк	«Головне завдання цього управління полягає у формуванні необхідного обсягу, оптимізації складу і забезпеченні ефективного використання оборотних активів підприємства» [8, с. 84]
О. Царенко	«визначення достатнього рівня і раціональної структури оборотних активів (підходи до формування оборотних активів), ...визначення величини і структури джерел їх фінансування (підходи до фінансування оборотних активів)» [1, с. 51].
Л. Омельченко, І. Піскульова	«досягнення оптимального рівня рентабельності при мінімізації ризику» [2, с. 179].
Я. Квачук	«визначення оптимального рівня інвестицій в оборотні активи. Співвідношення джерел коротко- і довгострокового фінансування для підтримання даного рівня оборотних активів» [9, с. 233].
Л. Соляник	«оптимізація обсягу оборотних активів; оптимізація структури оборотних активів; оптимізація пропорцій між структурними елементами повного циклу обігу оборотних активів; оптимізація джерел формування оборотних активів» [10, с. 66].
О. Бондаренко	«Головна мета управління оборотними активами ... полягає в забезпеченні їх достатності для нормального функціонування підприємства, а також в найефективнішому їх використуванні у виробничо-господарській діяльності... Завдання: 1) формування оптимального складу і структури оборотних засобів; 2) обґрунтоване визначення потреби підприємства в оборотних коштах; 3) формування складу і раціоналізація структури джерел фінансування оборотних коштів; 4) максимізація ефективності використання оборотного капіталу в діяльності підприємства [11, с. 53].

Науковці	Цілі і завдання стратегічного управління
О. Кірдіна	«орієнтована на формування необхідного обсягу і складу оборотних активів, раціоналізацію і оптимізацію структури джерел їх фінансування» [4, с. 134].
Н. Проскуріна, Н. Романюк	«1) визначення обґрунтованої потреби в оборотних активах, необхідної для здійснення безперебійності процесів постачання, виробництва і реалізації продукції; 2) оптимізація обсягу і структури оборотних активів; 3) забезпечення оборотних активів джерелами фінансування; 4) визначення оптимального співвідношення між різними джерелами фінансування оборотних активів; 5) організація поточного і перспективного управління оборотними активами, що забезпечує заданий рівень платоспроможності та фінансової стійкості; 6) використання можливих низько затратних способів поповнення оборотних активів в процесі господарської діяльності підприємства; 7) підвищення ефективності використання оборотних активів» [12, с. 56].
В. Стратійчук	мета стратегічного управління оборотними активами — «забезпечення зростання ринкової вартості підприємства ... шляхом формування та реалізації стратегії підвищення ефективності використання оборотних активів та оптимізації їх загального обсягу і структури» [5, с. 64].

Для уточнення результативності даного процесу вважаємо доцільним структурувати цілі стратегічного управління оборотними активами так:

— цілковите задоволення потреби в усіх їх видах за одночасного створення достатнього розміру резервів на випадок погіршення умов забезпечення операційної діяльності і мінімізації на цій основі операційних ризиків;

— достатність джерел фінансування оборотних активів і підтримання їхньої оптимальної структури при мінімізації фінансових ризиків;

— досягнення конкурентного рівня використання оборотних активів на основі високих рівнів їх оборотності і прибутковості.

Різноманіття поведінки підприємства у сфері управління оборотними активами відображається типологією відповідних стратегій, тобто їх класифікацією за найбільш суттєви-

ми ознаками. Типології відповідних стратегій присвячені праці І. Бланка, Ю. Брігхем, Є. Доніна, М. Дядюк, В. Ковальова, К. Колодзяної, Л. Омельченко, І. Піскульової, С. Рилеєва, А. Садекова, Л. Чалапко, С. Юрій, О. Чорної, О. Царенко та інших науковців, що підкреслює значущість такого дослідження.

За ознакою необхідного для забезпечення заданого обсягу реалізації продукції рівня оборотних активів зазвичай виокремлюють такі стратегії (рис. 1):

1. *Обережна стратегія*, яка передбачає великий обсяг оборотних активів, передусім за рахунок утворення страхових запасів грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей. Зростання обсягу реалізації продукції досягається за рахунок залучення короткострокових кредитів на створення додаткового розміру оборотних активів і кредитною політикою підприємства, яка побудована під різні групи

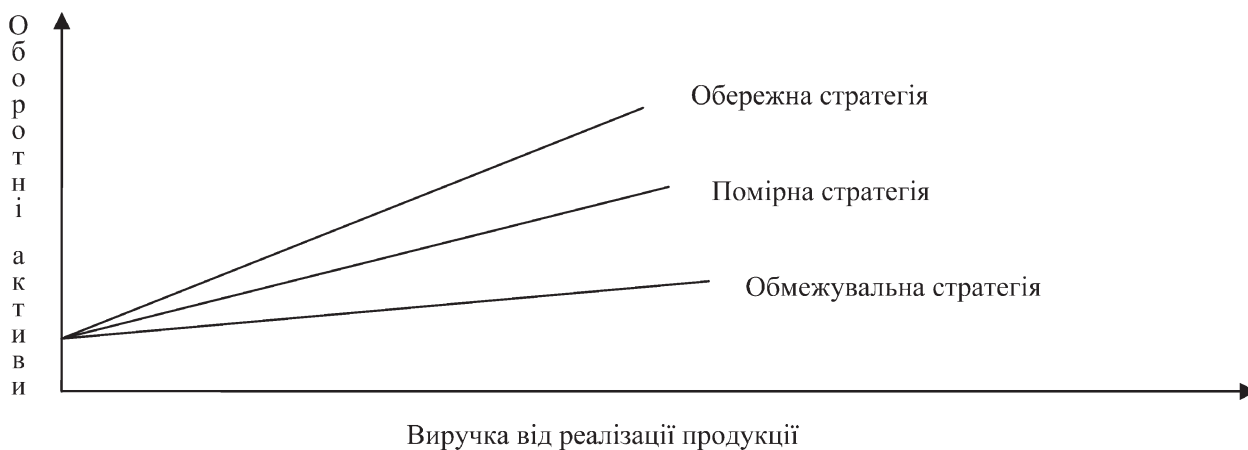

Рис. 1. Типи стратегій управління оборотними активами підприємства за ознакою необхідного для забезпечення заданого обсягу реалізації продукції рівня оборотних активів (побудовано авторами на основі [3; 6; 9; 13])

споживачів і тим самим збільшує рівень дебіторської заборгованості. Цей варіант стратегії характеризується найменшими рівнями оборотності, рентабельності, ліквідності і ризику.

2. *Обмежувальна стратегія*, яка передбачає мінімальний обсяг оборотних активів і таким чином зумовлює найбільші рівні ризику, швидкості обороту і рентабельності цих активів.

3. *Помірна стратегія*, яка орієнтує підприємство на оптимальний рівень оборотних активів, що є нижчим, ніж при обережній стратегії і вищим, ніж при обмежувальному типі. При цьому в разі цілковитої визначеності умов реалізації підприємство буде прагнути

мінімізувати обсяг оборотних активів. В умовах невизначеності потреба в оборотних активах буде зростати, що пояснюється необхідністю створення страхових запасів за різними елементами, передусім у частині виробничих запасів і грошових коштів. За такої стратегії забезпечується середнє для реальних господарських умов співвідношення між рівнем ризику і рівнем ефективності використання фінансових ресурсів.

За часткою оборотних активів у майні підприємства прийнято розрізняти такі типи стратегій управління оборотними активами (рис. 2):

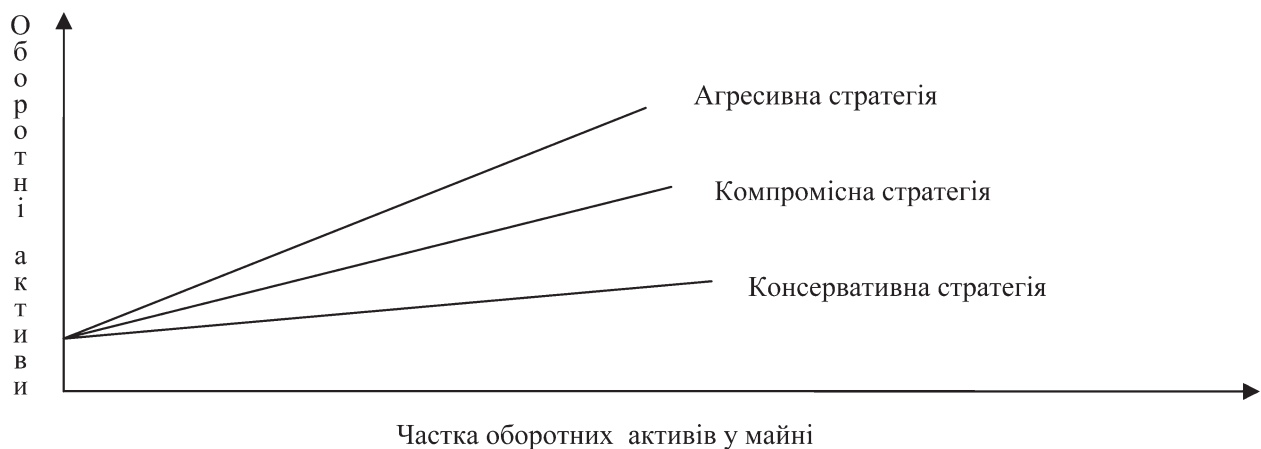

Рис. 2. Типи стратегій управління оборотними активами за часткою оборотних активів у майні підприємства (побудовано авторами на основі [1; 2; 6; 9; 12])

1. *Агресивна стратегія*, яка характеризується високою часткою оборотних активів, що зумовлює високу мобільність майна підприємства, мінімальний ризик операційної діяльності в результаті створення значного розміру страхових і резервних запасів, але низьку оборотність і рентабельність поточних активів.

2. *Консервативна стратегія*, якій притаманно мінімальний розмір оборотних активів унаслідок скорочення потреби в них, що об'єктивно призводить до низької частки поточних активів у майні підприємства.

3. *Компромісна стратегія*, за якої оборотні активи становлять близько половини майна підприємства, а оборотність і рентабельність мають середні значення. За такої стратегії забезпечується середнє для реальних господарських умов значення частки оборотних активів у майні і на цій основі — середнє значення співвідношення між рівнем ризику і рівнем ефективності використання фінансових ресурсів.

Порівняння двох підходів до класифікації типів стратегій управління оборотними активами показало ідентичність їх характеристик.

Подальше дослідження застосування результатів типології стратегій управління оборотними активами в роботах [2; 3; 13; 14] вказало на побудову на їх основі варіантів політики управління короткостроковими пасивами. Для вибору типу такої політики традиційно використовується матричний підхід, який систематизує типи стратегій за різними ознаками, що можна вважати загальним підходом до управління, з одного боку, складом і структурою оборотних активів, а з іншого боку — джерелами їх фінансування.

Однак у зазначеному вигляді вибір типу стратегії здійснюється за вузьким колом показників (розмір оборотних активів, їх оборотність і рентабельність), що, своєю чергою, обмежує тактичні дії керівництва під час реалізації стратегічних напрямів через малу кількість контрольних індикаторів.

Аналіз наукової літератури за [8; 15; 16] вказав також на те, що результати типології не включаються в алгоритм розроблення стратегії управління оборотними активами, основу якого традиційно становить вивчення і детальний аналіз окремих елементів оборотних активів, розроблення відповідної поведінки підприємства, формування єдиної стратегії формування і використання оборотних активів. Вважаємо такий підхід більш придатним для тактичного планування, тоді як при стратегічному плануванні важливим є власне не точність обчислень, а бачення концептуальних варіантів перспективного розвитку.

На підставі такого висновку пропонується науково-методичний підхід до формування стратегії управління оборотними активами на основі оцінювання відповідності її типу базовій стратегії розвитку підприємства з використанням розгорнутої системи критеріальних показників (табл. 3). Як базові (головні) стра-

тегії розвитку підприємства розглядаються стратегії зростання, стабілізації, скорочення, які у вузькому форматі відповідають перебігу життєвого циклу підприємства (за винятком стадій виникнення і ліквідації підприємства).

Своєю чергою, перелік критеріальних показників визначено відповідно до вище зазначених цілей стратегічного управління оборотними активами. До складу таких показників запропоновано віднести: обсяг оборотних активів (OA), частку оборотних активів у майні ($Ч_{oa}$), коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами ($K_{заб}$), розмір резервів (P), коефіцієнт фінансового ризику ($K_{фін. риз}$), загальний коефіцієнт ліквідності ($K_{лікв}$), коефіцієнт оборотності оборотних активів (K_{oa}), рентабельність оборотних активів (P_{oa}). Формалізацію критеріальних показників здійснено з огляду на поставлені завдання для кожного типу стратегії управління оборотними активами і наведено в табл. 3 як закономірно очікувану тенденцію їх зміни.

Таблиця 3

Концепція оцінювання відповідності типу стратегії управління оборотними активами типу базової стратегії розвитку підприємства (побудовано авторами)

Тип базової стратегії підприємства та його характеристика	Тип стратегії управління оборотними активами	Завдання стратегії управління оборотними активами і її можливі негативні результати	Тенденція зміни критеріальних показників оцінювання стратегії управління оборотними активами
<i>Стратегія зростання</i> характеризує нарощування обсягів виробництва і реалізації продукції завдяки роботі у галузях, які динамічно розвиваються, проникненню на нові ринки і їх захоплення	Обережна (агресивна) стратегія	Завдання: збільшення обсягу оборотних активів для забезпечення безперервності операційної діяльності у більших масштабах; забезпечення мобільної структури майна; повне фінансування оборотних активів за рахунок альтернативних джерел; створення максимальних резервів; мінімізація фінансового ризику. Негативні результати: низька ліквідність та ефективність використання оборотних активів.	$OA \rightarrow \max$ (зростають); $Ч_{oa} \rightarrow \max$ (зростає); $K_{заб} \rightarrow \min$ (знижується); $P_{\max} \rightarrow$ (зростають); $K_{фін. риз}$ — в межах нормативу; $K_{лікв} \rightarrow \min$ (знижується); $K_{об. \min} \rightarrow \min$ (знижується); $P_{oa \min} \rightarrow \min$ (знижується).
<i>Стратегія стабілізації</i> застосовується в умовах незмінності обсягів реалізації продукції і прибутків	Помірна (компромісна) стратегія	Завдання: стабілізація обсягу оборотних активів; забезпечення мобільної структури майна; повне фінансування оборотних активів за рахунок альтернативних джерел; створення оптимального рівня резервів; забезпечення оптимального рівня ризику, ліквідності, оборотності і рентабельності оборотних активів. Негативні результати: потенційно ними вважаються гірші порівняно з іншими стратегіями рівні критеріальних показників.	OA стабілізація; $Ч_{oa} \gg 50\%$ $K_{заб}$ зростає; $K_{фін. риз}$ — на рівні нормативу; $K_{лікв}$, середній (вище ніж при агресивній стратегії, але більше ніж при консервативній стратегії) P , $K_{об}$, P_{oa} середні (менше ніж при агресивній стратегії, але менше ніж при консервативній стратегії)

Продовження таблиці 3

Тип базової стратегії підприємства та його характеристика	Тип стратегії управління оборотними активами	Завдання стратегії управління оборотними активами і її можливі негативні результати	Тенденція зміни критеріальних показників оцінювання стратегії управління оборотними активами
<i>Стратегія скорочення</i> реалізується на етапі спаду життєвого циклу підприємства, в умовах економічної кризи і полягає в спробах пристосуватися до нової ситуації і за необхідності — скоротити масштаби діяльності	Консервативна (обмежувальна) стратегія	Завдання: мінімальний рівень резервів; висока ефективність використання оборотних активів у разі роботи без збоїв. Негативні результати: зменшення обсягу оборотних активів; можлива втрата мобільності структури майна; можлива нестача ВОА, високий фінансовий ризик.	ОА зменшення; $Ч_{oa} \rightarrow \min$ (знижується); $K_{заб} \leq 1$; $P \rightarrow \min$ (зменшуються); $K_{фін риз}$ — за межами нормативу; $K_{лікв} \rightarrow \max$ (зростає); $K_{об} \rightarrow \max$ (зростає); $P_{oa} \rightarrow \max$ (зростає)

Відповідність типу стратегії управління оборотними активами типу базової стратегії можливо визначити за кількістю оціночних показників, що перебувають на необхідному рівні або ж зміна яких відповідає бажаній тенденції. Додатково можна встановити вагомість окремих оціночних показників в їх сукупності, що підвищить точність загальної оцінки.

Загалом на основі запропонованого науково-методичного підходу стає можливим як ідентифікувати тип діючої стратегії управління оборотними активами, так і визначити її відповідність цілям стратегічного розвитку підприємства у майбутньому періоді.

Підвищення надійності управлінських рішень, які приймаються в галузі управління оборотними активами, може бути забезпечено додаванням результатів конкурентного аналізу. У такому разі базами порівняння виступатимуть як значення лідера ринку, так і середньоринкові значення відповідних показників.

Альтернативним підходом до оцінювання діючої стратегії управління оборотними активами можна вважати використання таких показників:

- 1) еластичність рентабельності активів за рентабельністю оборотних активів;
- 2) еластичність оборотності активів за оборотністю оборотних активів.

Однак дані показники не відображають повною мірою характер стратегії, що реалізуються і тому даний підхід доцільно застосовувати як допоміжний.

За результатами аналітичного оцінювання діючої стратегії управління оборотними активами підприємства визначається необхідність її подальшої трансформації та обираються адекватні рішення, відносно яких забезпечується контроль.

Для досягнення стратегічних цілей управління оборотними активами вітчизняних підприємств загалом слід звернути увагу на: доцільність перегляду складу і структури оборотних активів, зокрема виробничих запасів щодо виявлення і реалізації непотрібних і «залежалих» запасів; скорочення запасів товарно-матеріальних цінностей шляхом оптимізації розмірів їх партій на етапі закупівлі; запровадження концепції «ощадливого виробництва» на основі удосконалення технологічних процесів задля створення умов для скорочення операційного циклу, потреби у виробничих запасах, зниження собівартості продукції і на цій основі обсягу оборотних активів; розроблення диференційованої кредитної політики і створення умов дотримання платіжної дисципліни при розрахунках із контрагентами тощо.

Висновки. Для комплексного вирішення сукупності наявних проблем у сфері формування і використання оборотних активів підприємства необхідним є розроблення відповідної стратегії управління ними. Остання є частиною загальної фінансової стратегії підприємства, яка має бути відповідальною за цілковите формування обсягу і складу оборотних активів, оптимізацію структури джерел їх

фінансування, мінімізацію ризику втрати ліквідності і забезпечення їх швидкого обертання та прибутковості.

Різноманіття умов господарювання і відповідно завдань розвитку підприємств зумовлює існування різних типів стратегії управління оборотними активами, які зазвичай поділяють за такими ознаками: необхідним для забезпечення заданого обсягу реалізації продукції рівня оборотних активів і часткою оборотних активів у майні.

Для вибору типу стратегії оборотних активів запропоновано науково-методичний підхід, який передбачає оцінювання його відповідності типам базової стратегії розвитку підприємства. Для оцінювання обґрунтовано систему критеріальних показників, які відображають цілі стратегічного розвитку підприємства і завдання певного типу стратегії управління оборотними активами підприємства.

Подальші дослідження автори пов'язують з апробацією розробленого методичного підходу і формуванням на основі її результатів адекватних науково-практичних рекомендацій.

Список літератури

1. Царенко О. В. Формування політики управління оборотними активами. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Економіка. 2013. Вип. 1. С. 41–51.

2. Омельченко Л. С., Піскульова І. В. Аналіз стратегій управління оборотними активами промислових підприємств. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 3. С. 178–183.

3. Рилєєв С. В., Юрій С. М. Роль політики управління оборотними активами в системі фінансового менеджменту підприємства. *Науковий вісник ЧТЕІ КНТЕУ. Серія «Економічні науки»*. 2009. № 4 (36). С. 311–319.

4. Кірдіна О. Г. Управління оборотними активами підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. Вип. 43. С. 133–137.

5. Стратійчук В. Стратегічне управління оборотними активами підприємств торгівлі. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2019. № 5. С. 59–74.

6. Ковалёв В. В. Финансовый менеджмент: теория и практика. Москва : Велби ; Проспект, 2007. 1024 с.

7. Ван Хорн Дж. К., Вахович Дж. М. (мл.) Основы финансового менеджмента. Москва : Вильямс, 2008. 1232 с.

8. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия. Киев : Ника-Центр ; Эльга, 2003. 448 с.

9. Квачук Я. О. Стратегії управління оборотними активами в ТНК. *Економічний простір*. 2013. № 76. С. 230–242.

10. Соляник Л. Г. Эффективное управление оборотными активами — ключевой финансовый важиль улучшения результатов финансово-хозяйственной деятельности предприятий. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2003. № 3. С. 64–70.

11. Бондаренко О. С. Управління поточними активами: теоретичні основи та практичне застосування. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2005. № 3 (66). С. 51–56.

12. Проскуріна Н. М., Романюк Н. С. Управління оборотними активами в умовах кризового стану підприємства. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2009. № 3. С. 55–63.

13. Бригхем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: в 2 т. Т. 1. СПб. : Экономическая школа, 1998. 497 с.

14. Дядюк М. А., Михайлова О. В. Типи політики управління оборотними активами підприємств торгівлі. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2013. Вип. 1 (1). С. 120–129.

15. Геращенко И. П. Построение оптимальной стратегии управления оборотными активами компании. *Актуальные вопросы современной экономики*. 2009. №7-2. С. 120–127.

16. Жамбалов Ж. Ч., Головецкий Н. Я. Оборотный капитал на производстве: анализ и эффективное использование. *Вестник евразийской науки*. 2019. № 2. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/oborotnyy-kapital-na-proizvodstve-analiz-i-effektivnoe-ispolzovanie/viewer>.

References

1. Tsarenko, O. V. (2013). *Formuvannia polityky upravlinnia oborotnyu aktyvamy* [Current assets management policy formation]. *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Seriya: Ekonomika* [Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Administration. Series: Economics], iss. 1, pp. 41–51.

2. Omelchenko, L. S., Piskulova, I. V. (2015). *Analiz stratehii upravlinnia oborotnyy aktivamy promyslovykh pidpriemstv* [Analysis of strategies of current assets management of industrial companies]. *Ekonomika: realii chasu* [Economy: the realities of time], no. 3, pp. 178–183.
3. Rylieiev, S. V., Yurii, S. M. (2009). *Rol polityky upravlinnia oborotnyy aktivamy v systemi finansovoho menedzhmentu pidpriemstva* [The role of the current assets management policy in the system of the enterprise's financial management]. *Naukovyi visnyk ChTEI KNTEU. Serii «Ekonomichni nauky»* [Scientific Bulletin of CHTEI KNTEU. Economic Sciences Series], no. 4 (36), pp. 311–319.
4. Kirdina, O. H. (2013). *Upravlinnia oborotnyy aktivamy pidpriemstv* [Working assets management of the enterprises]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti* [Bulletin of Transport Economics and Industry], iss. 43, pp. 133–137.
5. Stratiichuk, V. (2019). *Stratehichne upravlinnia oborotnyy aktivamy pidpriemstv torhivli* [Strategic management of current assets of trade enterprises]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu* [Bulletin of Kyiv National University of Trade and Economics], no. 5, pp. 59–74.
6. Kovalev, V. V. (2007). *Finansovyy menedzhment: teoriya i praktika* [Financial management: theory and practice]. Moscow, Velbi Publ., 1024 p.
7. Van Khorn, Dzh. K., Vakhovich, Dzh. M. (jun.) (2008). *Osnovy finansovogo menedzhmenta* [Fundamentals of Financial Management]. Moscow, Viliams Publ., 1232 p.
8. Blank, I. A. (2003). *Upravleniye aktivami i kapitalom predpriyatiya* [Asset and capital management]. Kyiv, Nika-Tsentr, Elga, 448 p.
9. Kvachuk, Ya. O. (2013). *Stratehii upravlinnia oborotnyy aktivamy v TNK* [Current assets management strategies within transnational corporations]. *Ekonomichniy prostir* [Economic space], no. 76, pp. 230–242.
10. Solianyk, L. H. (2003). *Efektivne upravlinnia oborotnyy aktivamy — kliuchovyi finansovyi vazhil polipshennia rezultativ finansovohospodarskoi diialnosti pidpriemstv* [The effective current assets management is a key figure in the improvement of the financial results at the enterprise]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu* [Economic Bulletin of the National Mining University], no. 3, pp. 64–70.
11. Bondarenko, O. S. (2005). *Upravlinnia potochnyy aktivamy: teoretychni osnovy ta praktychne zastosuvannia* [Current assets management: theoretical basis and practical usage]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu* [Bulletin of Khmelnytsky National University], no. 3 (66), pp. 51–56.
12. Proskurina, N. M., Romaniuk, N. S. (2009). *Upravlinnia oborotnyy aktivamy v umovakh kryzovoho stanu pidpriemstva* [Current assets management in crisis conditions on an enterprise]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu* [Economic Bulletin of the National Mining University], no. 3, pp. 55–63.
13. Brighkem, Yu., Gapenski, L. (1998). *Finansovyy menedzhment: in 2 vol. Vol. 1* [Financial management]. St. Peterburg, Ekonomicheskaya shkola Publ., 497 p.
14. Diadiuk, M. A., Mykhailova, O. V. (2013). *Typy polityky upravlinnia oborotnyy aktivamy pidpriemstv torhivli* [The types of current assets management strategy within trade enterprises]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh* [Economic strategy and prospects for trade and services], iss. 1 (1), pp. 120–129.
15. Gerashchenko, I. P. (2009). *Postroyeniye optimalnoy strategii upravleniya oborotnyy aktivami kompanii* [Building the optimal current assets management strategy of a company]. *Aktualnyye voprosy sovremennoy ekonomiki* [Актуальные вопросы современной экономики], no. 7-2, pp. 120–127.
16. Zhambalov, Zh. Ch. (2019). *Golovetskiy N. Ya. Oborotnyy kapital na proizvodstve: analiz i effektivnoye ispolzovaniye* [Working capital at work: analysis and effective use]. *Vestnik evraziyskoy nauki* [Bulletin of Eurasian Science], no. 2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/oborotnyy-kapital-na-proizvodstve-analiz-i-effektivnoe-ispolzovanie/viewer>.

Objective. *The objective of the article is the development of the scientific and methodological approaches to the current assets management strategy in terms of its type correspondence with the basic development strategy of an enterprise.*

Methods. *The article is prepared with the usage of some general and special methods of scientific research of economic processes, such as: system-genetic approach, methods of typology, terminological analysis, detalization and generalization — for content analysis of the definition of current assets management strategy of an enterprise, analysis and synthesis method — to determine the goals and tasks of the current as-*

sets management strategy, system — activity approach — for comparative analysis of the current assets management strategy types, graphical method of presentation — for visualisation of the results of the research.

Results. The problematic regarding the research of current assets management strategy that displays itself in lack of co-ordination of the content, goals and forming approaches is defined. The definition “current assets management strategy of an enterprise” is further developed. The strategic management aspect, conceptual importance of management decision, its nature and focus are taken into consideration. Keeping in mind that the strategy is based on some goals and tasks, it required for their specification and structuring for this process. The analysis of the current assets management strategy typology is conducted. The characteristics of the basic strategy types are expanded. It is defined that choosing the type of current assets management strategy is determined with the help of limited number of figures that limits the tactical actions of the management while strategy implementation on account of small quantity of check indicators. For the purpose of choosing the current assets strategy type the scientific and methodological approach is proposed. It includes the conformity assessment of the strategy type and the basic development strategy of an enterprise. For the strategy evaluation the system of criteria figures that display the goals of strategic development of the enterprise and the tasks of the specific current assets management strategy type is substantiated. Formalisation of the criteria figures is described as naturally expected tendency of their change. In order to improve the reliability of management decisions made in regard to current assets management, it is proposed to add the results of the competitive analysis along with defining the basis of comparison. As an alternative approach to the operational current assets management strategy evaluation the elasticity coefficients of the financial results regarding the indicators of current asset turnover and return on current assets are proposed. The potential options of management decisions in the context of the current problems of forming and utilizing the current assets within domestic enterprises are considered.

Key words: current assets, management strategy, management goals, strategy typology, criteria figures, evaluation.

Надійшла до редакції 30.03.2020